

การพัฒนาารูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรมของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 2*
DEVELOPING AN INNOVATIVE ORGANIZATION MODEL TO ENHANCE LEARNERS'
INNOVATION COMPETENCIES IN SCHOOLS UNDER THE NAKHON SI THAMMARAT
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

จิราภรณ์ เรืองรักษ์

Jiraporn Rueangrak

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 2 นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2, Nakhon Si Thammarat, Thailand

Corresponding author E-mail: Jijeejiraporn@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น และแนวทางการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม 2) พัฒนารูปแบบ และ 3) ประเมินผลการใช้รูปแบบ การวิจัยมี 3 ระยะเวลาที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น และแนวทางการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร และครู กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 330 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ระยะเวลาที่ 2 พัฒนารูปแบบ โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เครื่องมือเป็นแบบบันทึกการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ และการสนทนากลุ่ม กับผู้บริหาร และครู จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ระยะเวลาที่ 3 ประเมินผลการใช้รูปแบบ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบประเมินคุณลักษณะการเป็นนวัตกรรมของผู้เรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ ผู้ให้ข้อมูลเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 570 คน ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างานบริหารวิชาการ จำนวน 38 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.58) สภาพที่ต้องการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.48) 2) รูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม พบว่ามี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 2.1) หลักการ 2.2) วัตถุประสงค์ 2.3) ปัจจัยนำเข้า 2.4) วิธีการดำเนินงาน 2.5) ผลผลิต และ 2.6) เงื่อนไขความสำเร็จ และ 3) การประเมินคุณลักษณะการเป็นนวัตกรรมของผู้เรียน โดยภาพรวม พบว่าก่อนทดลองใช้รูปแบบคุณลักษณะการเป็นนวัตกรรมของผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง หลังทดลองใช้รูปแบบ

คุณลักษณะการเป็นนวัตกรรมของผู้เรียน อยู่ในระดับดีเยี่ยม ความพึงพอใจของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: องค์กรแห่งนวัตกรรม, นวัตกรรม, พัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรม

Abstract

The purposes of this research were to: 1) Study the current conditions, desirable conditions, priority needs, and guidelines for becoming an innovative organization; 2) Develop an innovative organization model; and 3) Evaluate the implementation of the developed model. The research was conducted in three phases. Phase 1 examined the current and desirable conditions, priority needs, and guidelines for becoming an innovative organization. The population consisted of administrators and teachers, with a sample of 330 participants, and seven experts. The research instruments were questionnaires and interviews. Phase 2 focused on developing the model through an expert-based seminar with nine experts and focus group discussions with 12 administrators and teachers. Feasibility and usefulness evaluation forms were used. Phase 3 evaluated the implementation of the model using interviews, an assessment of students' innovator characteristics, and a satisfaction questionnaire. The informants included 570 students in grades 4 - 6 and 38 school administrators and heads of academic affairs. Data were analyzed using mean, standard deviation, and content analysis. The findings revealed that: 1) the overall current condition was at a high level ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.58), while the desirable condition was at the highest level ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.48); 2) the innovative organization model consisted of six components: principles, objectives, inputs, operational processes, outputs, and conditions for success; and 3) students' innovator characteristics were at a moderate level before implementation and improved to an excellent level after implementation. Overall satisfaction with the model and its implementation manual was at the highest level.

Keywords: Innovative Organization, Innovator, Developing Learners to Become Innovators

บทนำ

จากการศึกษากฎหมายว่าด้วยพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พบว่า แนวคิดสำคัญของพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 มุ่งเน้นการปฏิรูปการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ โดยเปิดโอกาสให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความยืดหยุ่นและอิสระในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างรอบด้าน กฎหมายดังกล่าวให้ความสำคัญกับการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา การขยายผลนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพไปสู่สถานศึกษาอื่น การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ตลอดจนการกระจายอำนาจให้แก่สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่ เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษา

ให้มีคุณภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อสร้างกลไกความร่วมมือที่เอื้อต่อการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน ภายใต้บริบทของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สถานศึกษาที่มีความพร้อมและมีความประสงค์จะพัฒนาตนเองเป็นสถานศึกษานำร่อง จำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานต้นสังกัดและคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องตามโครงสร้างการกำกับดูแลของแต่ละสังกัด (พระราชบัญญัติพื้นที่องค์กรนวัตกรรม พ.ศ. 2562, 2562) หลักการดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดการบริหารจัดการศึกษาเชิงนวัตกรรมที่เน้นความร่วมมือ การกระจายอำนาจ และการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการวิจัยในครั้งนี้ที่มุ่งพัฒนารูปแบบหรือกระบวนการทางการศึกษาให้ตอบสนองต่อบริบทพื้นที่ และสามารถนำไปใช้ในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม

สุบัน มุขธระโกษา และคณะ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคุณสมบัติที่โดดเด่นเป็นกลไกหลักในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์และ พันธกิจและรับผิดชอบโดยตรงในการดูแลควบคุมกำกับและส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและการทำงานในส่วนต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้การดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายที่ได้วางไว้ มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับงานที่ทำ มีคุณลักษณะที่ดี มีทักษะยุคใหม่ มีความเป็นผู้นำทางวิชาการบนพื้นฐานคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อนำสถานศึกษา ก้าวสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้และสามารถสนองตอบต่อการเปลี่ยนแปลง การแข่งขันและความทันสมัยในยุค Thailand 4.0 (สุบัน มุขธระโกษา และคณะ, 2561) ซึ่งการบริหารการศึกษา คือ การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล ซึ่งอาจเป็นการดำเนินงานของผู้บริหารร่วมกับครูหรือบุคลากรในโรงเรียน หรือผู้บริหารร่วมกับคณาจารย์ในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เพื่อร่วมกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ผ่านการดำเนินการในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล การจัดอาคารสถานที่การปกครองนักเรียน ให้เป็นคนดีมีวินัย และอื่น ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาผู้เรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เป็นองค์กรคุณภาพ ยึดหลักธรรมาภิบาล และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสู่การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมการสร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีความจำเป็นในการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและตอบสนองต่อความท้าทายของโลกในศตวรรษที่ 21 จากการลงพื้นที่สังเกตสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวนหลายโรงเรียน ซึ่งครอบคลุมโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ รวมทั้งโรงเรียนในบริบทพื้นที่ชนบทและกึ่งเมือง โดยอาศัยการนิเทศติดตาม การเยี่ยมชั้นเรียน การทบทวนเอกสารทางการศึกษา เช่น แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) แผนการจัดการเรียนรู้ และร่องรอยการดำเนินงานด้านการพัฒนาครูและผู้เรียน พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีความพยายามในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 อย่างไรก็ตาม ยังปรากฏประเด็นที่สะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาเชิงนวัตกรรมอย่างเป็นระบบหลายด้าน พบว่า สถานศึกษายังคงมีประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเพื่อก้าวสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมในหลายด้าน อาทิ ความสามารถในการปรับตัวที่ยังไม่เต็มศักยภาพ ส่งผลให้การตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและความต้องการของสังคม

ยังไม่คล่องตัวเพียงพอ ทรัพยากรบางส่วน เช่น งบประมาณ เทคโนโลยี และบุคลากร ยังมีข้อจำกัด ทำให้การขับเคลื่อนนวัตกรรมเป็นไปอย่างจำกัด ระบบการบริหารจัดการบางประการยังขาดความยืดหยุ่นเพียงพอที่จะสนับสนุนการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง แนวทางการจัดการเรียนรู้ส่วนหนึ่งยังคงเน้นการถ่ายทอดความรู้แบบดั้งเดิมมากกว่าการส่งเสริมทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โอกาสในการพัฒนาครูยังไม่ทั่วถึง ทำให้ครูบางส่วนยังไม่ได้รับการสนับสนุนทักษะใหม่ ๆ ที่จำเป็นต่อการสร้างนวัตกรรม วัฒนธรรมองค์กรด้านนวัตกรรมยังต้องการการส่งเสริมเพิ่มเติมเพื่อสร้างแรงจูงใจและบรรยากาศที่เอื้อต่อความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนความเหลื่อมล้ำด้านทรัพยากรการศึกษาระหว่างโรงเรียนยังมีอยู่ การขาดโครงสร้างที่ส่งเสริมนวัตกรรม ทำให้การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นได้ช้าและไม่ทั่วถึง และยังพบปัญหาของการพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรม ที่ต้องได้รับการแก้ไข เช่น การขาดแคลนทรัพยากรและเครื่องมือที่จำเป็น ทำให้การฝึกฝนทักษะนวัตกรรมเป็นไปได้อย่างยาก วิธีการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมที่เน้นท่องจำ ส่งผลให้นักเรียนขาดทักษะการคิดสร้างสรรค์ ขาดหลักสูตรที่เน้นนวัตกรรม ซึ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาผู้เรียนให้พร้อมต่อความท้าทายใหม่ ๆ ข้อจำกัดของครูผู้สอน ที่ยังขาดทักษะในการส่งเสริมความคิดนวัตกรรม ขาดแรงบันดาลใจและต้นแบบ ทำให้นักเรียนขาดแรงจูงใจในการสร้างสรรค์ การขาดการบูรณาการกับภาคอุตสาหกรรม ทำให้ขาดโอกาสเรียนรู้จากประสบการณ์จริง สภาพแวดล้อมที่ไม่สนับสนุนการทดลอง ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนานวัตกรรม การวัดผลที่ไม่ครอบคลุมด้านนวัตกรรม ทำให้การประเมินทักษะนวัตกรรมไม่ชัดเจน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2, 2566)

ดังนั้น การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะด้านความคิดสร้างสรรค์ การคิดเชิงนวัตกรรม และการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม เป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาบทบาทสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ ซึ่งสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ยังขาดรูปแบบการบริหารจัดการที่ชัดเจนและเป็นระบบในการขับเคลื่อนองค์กรสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ส่งผลให้การพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรมยังไม่เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่มุ่งเน้นการพัฒนานวัตกรรม การเรียนรู้หรือกิจกรรมเฉพาะด้าน ขณะที่การพัฒนารูปแบบองค์กรในภาพรวมเพื่อส่งเสริมผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรมยังมีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้น การพัฒนารูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นเพื่อเป็นแนวทางเชิงระบบในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี และยกระดับศักยภาพผู้เรียนให้สามารถแข่งขันได้ในระดับประเทศและระดับสากล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น และแนวทางการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
2. เพื่อสร้างรูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
3. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น และแนวทางการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 มีรายละเอียด ดังนี้

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 188 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 188 คน และครู จำนวน 2,137 คน รวมทั้งสิ้น 2,325 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2567 โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) นำข้อมูลจำนวนประชากรทั้งหมดกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างของ Krejcie, R. V. & Morgan, D. W กำหนดค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 330 คน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของอำเภอ ได้กลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน ของจำนวนผู้บริหาร และครู ของแต่ละอำเภอ ดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากแต่ละโรงเรียนโดยวิธีการจับสลาก

เครื่องมือการสร้างและหาคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถาม สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรมของสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีค่าความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80 - 1.00 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน เท่ากับ .996 สภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ .997 2) แบบสัมภาษณ์แนวทางการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรมของสถานศึกษา มีค่าความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80 - 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความร่วมมือกับผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่ต้องการ การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรมของสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แบบสัมภาษณ์แนวทางการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรม โดยการใช้เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่ การเป็นนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

1. การประเมินความถูกต้อง และความเหมาะสม ของรูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์การบริหารการศึกษา การบริหารองค์กรแห่งนวัตกรรม จำนวน 9 คน ได้มาโดยวิธีการเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือการสร้างและหาคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบร่างรูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม มีค่าความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80 - 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการส่งหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) พร้อมทั้งแจ้งกำหนดการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และแนบเค้าโครงการวิจัย ร่างรูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกร และประเด็นในการตรวจสอบ เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาล่วงหน้าก่อนการประชุม และการดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ในวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2568 เวลา 09.00 น. ณ ห้องประชุมชั้นลอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 (ระบบ Onsite และ Online) ระหว่างการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้จัดบันทึกผลการการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พร้อมกับผู้บันทึกการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบร่างรูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกร โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. การประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกร กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหาร และหัวหน้างานบริหารวิชาการ จำนวน 9 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน จำนวน 18 คน

เครื่องมือการสร้างและหาคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้เป็น แบบประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกร มีค่าความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80 - 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกร

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์การสนทนากลุ่มตรวจสอบรูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรของสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

2. วิเคราะห์ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรของสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ระยะที่ 3 ประเมินผลการใช้รูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 19 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น จำนวน 5,558 และเลือกกลุ่มเป้าหมายจำนวน 570 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างานบริหารวิชาการ จำนวน 38 คน

เครื่องมือการสร้างและหาคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้เป็น แบบประเมินการเป็นนวัตกรของผู้เรียน ของสถานศึกษา มีค่าความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80 - 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยจัดประชุมชี้แจงการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็น นวัตกร และสังเกตการเป็น นวัตกรของผู้เรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ผลการประเมินการเป็นนวัตกรของผู้เรียน โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน สู่การเป็นนวัตกรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น และแนวทางการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกร ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่ต้องการ และความต้องการจำเป็น การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนา ผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกร ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวม

การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม	ระดับความคิดเห็น						ความต้องการจำเป็น	
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่ต้องการ			PNI _{modified}	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
1. วิสัยทัศน์และกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม	4.24	0.62	มาก	4.55	0.49	มากที่สุด	0.073	6
2. วัฒนธรรมและค่านิยมที่สนับสนุน นวัตกรรม	4.26	0.62	มาก	4.55	0.51	มากที่สุด	0.068	8
3. ภาวะผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจ	4.30	0.64	มาก	4.58	0.52	มากที่สุด	0.065	9
4. โครงสร้างองค์กรที่ยืดหยุ่นและ สนับสนุนนวัตกรรม	4.27	0.63	มาก	4.57	0.51	มากที่สุด	0.070	7
5. บุคลากรที่มีศักยภาพและมี ทักษะสำคัญ	4.26	0.60	มาก	4.59	0.50	มากที่สุด	0.077	4
6. การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	4.20	0.61	มาก	4.54	0.51	มากที่สุด	0.081	2
7. บรรยากาศองค์กรที่ส่งเสริม ความคิดสร้างสรรค์	4.23	0.61	มาก	4.55	0.51	มากที่สุด	0.076	5
8. การสื่อสารที่คล่องตัวและ เชื่อมโยงแบบดิจิทัล	4.22	0.60	มาก	4.56	0.50	มากที่สุด	0.081	3
9. กิจกรรมที่ส่งเสริมนวัตกรรม	4.19	0.65	มาก	4.55	0.52	มากที่สุด	0.086	1
รวม	4.24	0.58	มาก	4.56	0.48	มากที่สุด	0.075	-

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม 1) สภาพปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ ภาวะผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ โครงสร้างองค์กรที่ยืดหยุ่นและสนับสนุนนวัตกรรม และกิจกรรมที่ส่งเสริมนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 2) สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับ คือ บุคลากรที่มีศักยภาพ และมีทักษะสำคัญ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ภาวะผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจ และการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 3) ความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) เรียงตามลำดับ คือ กิจกรรมที่ส่งเสริมนวัตกรรม (0.086) มีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมา คือ การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร (0.081) และภาวะผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจ (0.065) มีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด และ 4) แนวทางการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรม แนวทาง คือ สถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์และแผนกลยุทธ์ด้านนวัตกรรมที่ชัดเจน โดยผู้บริหารทำหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดกว้าง โปร่งใส และส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ของครูและผู้เรียนควบคู่กันไป ทั้งยังต้องสร้างค่านิยมการเรียนรู้ร่วมกัน มองความผิดพลาดเป็นโอกาส และยกย่องผู้มีผลงานดีเด่นเพื่อสร้างแรงจูงใจ องค์กรควรมีโครงสร้างที่ยืดหยุ่น เปิดพื้นที่ให้ริเริ่มนวัตกรรมร่วมกัน และสนับสนุนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมพัฒนาศักยภาพครูให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

2. การพัฒนารูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า รูปแบบ มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 หลักการ ประกอบด้วย หลักการส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือและแลกเปลี่ยน หลักการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ หลักการประเมินผลที่ยืดหยุ่นและครอบคลุม หลักการบริหารเชิงคุณภาพ และหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 1) เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม 2) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของครูและบุคลากรในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรม 3) เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรม และ 4) เพื่อพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา งบประมาณ การบริหารจัดการ นโยบายที่เกี่ยวข้อง และทรัพยากรทางการศึกษา

องค์ประกอบที่ 4 วิธีการดำเนินงาน ประกอบด้วย 1) การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ได้แก่ วิสัยทัศน์และกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม วัฒนธรรมและค่านิยมที่สนับสนุนนวัตกรรม ภาวะผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจ โครงสร้างองค์กรที่ยืดหยุ่นและสนับสนุนนวัตกรรม บุคลากรที่มีศักยภาพและมีทักษะสำคัญ การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร บรรยากาศองค์กรที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์การสื่อสารที่คล่องตัวและเชื่อมโยงแบบดิจิทัล และกิจกรรมที่ส่งเสริมนวัตกรรม 2) ขั้นตอนการพัฒนาสถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดหาบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ (Staffing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling)

องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต ได้แก่ คุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียน ประกอบด้วย ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการแสวงหาความรู้ โดยใช้กิจกรรม ทักษะการคิดแก้ปัญหา ทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ การทำงานแบบมีส่วนร่วม และทักษะการสื่อสาร

องค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย การสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การจัดการทรัพยากรและงบประมาณที่เหมาะสม การร่วมมือและความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร การติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

3. การประเมินผลการใช้รูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็น นวัตกรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

3.1 ผลการประเมินคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวม

คุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียน	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ทักษะการคิดวิเคราะห์	3.22	1.01	ปานกลาง	4.63	0.47	ดีเยี่ยม
2. ทักษะการแสวงหาความรู้	2.97	0.94	ปานกลาง	4.53	0.45	ดีเยี่ยม
3. ทักษะการคิดแก้ปัญหา	3.11	0.88	ปานกลาง	4.62	0.36	ดีเยี่ยม
4. ทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.16	0.85	ปานกลาง	4.58	0.40	ดีเยี่ยม
5. ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ	3.06	0.85	ปานกลาง	4.56	0.45	ดีเยี่ยม
6. ทักษะการทำงานแบบมีส่วนร่วม	3.12	0.77	ปานกลาง	4.52	0.35	ดีเยี่ยม
7. ทักษะการสื่อสาร	2.99	0.79	ปานกลาง	4.57	0.37	ดีเยี่ยม
เฉลี่ย	3.09	0.68	ปานกลาง	4.57	0.31	ดีเยี่ยม

จากตารางที่ 2 พบว่า คุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวม พบว่า ก่อนการทดลองใช้รูปแบบ คุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง และหลังการทดลองใช้รูปแบบคุณลักษณะการเป็นนวัตกรของผู้เรียน อยู่ในระดับดีเยี่ยม

3.2 ความพึงพอใจของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็น นวัตกรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.39)

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า 1) สภาพปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากสถานศึกษามีพื้นฐานด้านการบริหารจัดการและวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการพัฒนา นวัตกรรมอยู่แล้ว โดยเฉพาะภาวะผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันการเปลี่ยนแปลง ขณะเดียวกันโครงสร้างองค์กรและบรรยากาศการทำงาน มีความยืดหยุ่นพอสมควร ทำให้งานครูสามารถขับเคลื่อนกิจกรรมด้านนวัตกรรมได้ อย่างไรก็ตาม ความต้องการที่สูงขึ้นในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านบุคลากรที่มีศักยภาพและทักษะสำคัญ สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษาตระหนักถึงความจำเป็นของการพัฒนาบุคลากรให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในอนาคต นอกจากนี้ลำดับความต้องการยังบ่งชี้ว่าการพัฒนาโครงสร้าง การสื่อสาร และวัฒนธรรมองค์กรยังต้องได้รับการส่งเสริมต่อเนื่อง เพื่อให้การก้าวสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมสามารถเกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืนและเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชูชาติ พ่วงสมจิตร ให้ความหมายไว้ว่า องค์กรนวัตกรรม หมายถึง การนำสิ่งใหม่ทั้งที่เป็นผลิตภัณฑ์ บริการ และกระบวนการมาปรับประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคม ให้มีความรู้ความสามารถ บุคลิกภาพ เจตคติ พฤติกรรม ค่านิยม และคุณธรรม ตามที่สังคมต้องการ (ชูชาติ พ่วงสมจิตร, 2560) สอดคล้องกับแนวคิดของ จักรภัทรสรณ์ ไตรรัตน์ และสิรินธร สิ้นจินดาวงศ์ กล่าวว่า ความสำคัญขององค์กรนวัตกรรม คือ การที่องค์กรมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น มีแนวคิด วิธีการใหม่ ๆ ทำให้องค์กรเกิดการพัฒนา ที่รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์ ประหยัดเวลาและเพิ่มความสะดวกสบายในการดำเนินงาน องค์กรมีประสิทธิภาพมากขึ้น เกิดความแตกต่าง ได้เปรียบในการแข่งขันและตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการดีขึ้น (จักรภัทรสรณ์ ไตรรัตน์ และสิรินธร สิ้นจินดาวงศ์, 2563)

2. ผลการพัฒนารูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 4 วิธีการดำเนินงาน องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต องค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขความสำเร็จ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้นำผลจากการสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม พัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกร การพัฒนารูปแบบ รวมไปถึงการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่ต้องการ และแนวทางการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกร ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 และมีการประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดการศึกษา ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ที่พบว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม มีความถูกต้อง และความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนคู่มือ การใช้รูปแบบ มีความถูกต้องและความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ทำให้ได้รูปแบบที่สามารถปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขนิษฐา ม่วงศรีจันทร์ ได้ศึกษา รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นนวัตกร ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า

รูปแบบ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 ด้านปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 2 ด้านกระบวนการ และองค์ประกอบที่ 3 ด้านผลผลิต (ขนิษฐา ม่วงศรีจันทร์, 2564) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธารารัตน์ เพชรสงศรีม ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า รูปแบบ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ปัจจัยนำเข้า 4) วิธีการดำเนินการ 5) ผลผลิต และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ (ธารารัตน์ เพชรสงศรีม, 2566) รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจาก รูปแบบได้รับการออกแบบให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ทั้งในด้านทรัพยากร บุคลากร และ สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ อีกทั้งคู่มือมีความชัดเจน เข้าใจง่าย และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ส่งผลให้ครู และผู้บริหารเกิดความมั่นใจในการนำไปใช้ ทั้งนี้รูปแบบยังตอบสนองต่อความต้องการพัฒนาทักษะ นวัตกรรมของ ผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง อีกทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีทัศนคติเชิงบวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี จึงยิ่งส่งเสริมให้รูปแบบมีความเหมาะสมและมีประโยชน์ต่อ การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างเด่นชัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญชนก แสงทำนง ได้ศึกษา รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรม สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พบว่า ผลการประเมิน รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่สถานศึกษาแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบมีความ เป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และผลการประเมินคู่มือรูปแบบการพัฒนา สถานศึกษาสู่สถานศึกษาแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด (ขวัญชนก แสงทำนง, 2563) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธารารัตน์ เพชรสงศรีม ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการบริหาร สถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ที่พบว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับ มากที่สุด และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ส่วนคู่มือ การใช้รูปแบบ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และ ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด (ธารารัตน์ เพชรสงศรีม, 2566)

3. ผลการประเมินคุณลักษณะการเป็นนวัตกรรมของผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวม พบว่า ก่อนการทดลองใช้รูปแบบ คุณลักษณะการ เป็นนวัตกรรมของผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง และหลังการทดลองใช้รูปแบบคุณลักษณะการเป็นนวัตกรรมของผู้เรียน อยู่ในระดับดีเยี่ยม ทั้งนี้อาจเนื่องจากรูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิด โอกาสให้นักเรียนได้คิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา และสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ครูได้ปรับบทบาทเป็นผู้อำนวยการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการ เรียนรู้อย่างเต็มที่ และได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของตนเอง กิจกรรมที่หลากหลายและเน้นประสบการณ์ตรง ช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจในการสร้างนวัตกรรม ขณะเดียวกันสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมการเรียนรู้ เชิงนวัตกรรมในโรงเรียนก็สนับสนุนให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกและพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง จึงมีผลให้คุณลักษณะ การเป็นนวัตกรรมของผู้เรียนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน ที่กล่าวว่า นวัตกรรมหรือนักประดิษฐ์ว่า คือ ผู้ที่คิดทำ จัดทำ สร้างขึ้น แต่งขึ้นหรือสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดจากความต้องการใช้งานเพื่ออำนวยความสะดวกสบายต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันและใช้ประโยชน์ของคน ในสังคม ผู้สร้างสรรค์หรือค้นพบวิธีการ รูปแบบ เครื่องมือหรือสิ่งใดที่เป็นสิ่งใหม่ ๆ และเป็นประโยชน์ อาจเรียก สิ่งใหม่นั้นว่าเป็นสิ่งประดิษฐ์ ซึ่งสามารถนำไปต่อยอดเชิงพาณิชย์เป็นนวัตกรรมได้ (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขนิษฐา ม่วงศรีจันทร์ ได้ศึกษา รูปแบบการบริหารเพื่อ พัฒนาคุณลักษณะความเป็นนวัตกรรม ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่พบว่า คุณลักษณะ ความเป็นนวัตกรรม ประกอบด้วย 4 คุณลักษณะ คือ 1) ทักษะการคิด 2) การทำงาน 3) บุคลิกภาพ 4) การเชื่อมโยง ความรู้ (ขนิษฐา ม่วงศรีจันทร์, 2564) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรพร อยู่ยีน และคณะ ได้ศึกษา ปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อการเป็นนวัตกรรม: กรณีศึกษาผลิตภัณฑ์ PUNN ที่พบว่า ปัจจัยการเป็นนวัตกรรม ได้แก่ มีความคิดที่แหวกแนว มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การเปิดกว้างทางความคิด และการมีความคิดยืดหยุ่น (พัชรพร อยู่ยีน และคณะ, 2560)

องค์ความรู้ใหม่

จากการพัฒนารูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรม ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบองค์ความรู้ใหม่ ที่ได้จากการดำเนินการวิจัยเป็นรูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็น นวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบที่ 4 วิธีการดำเนินงาน องค์ประกอบที่ 5 ผลผลิต องค์ประกอบที่ 6 เงื่อนไขความสำเร็จ ดังภาพที่ 1

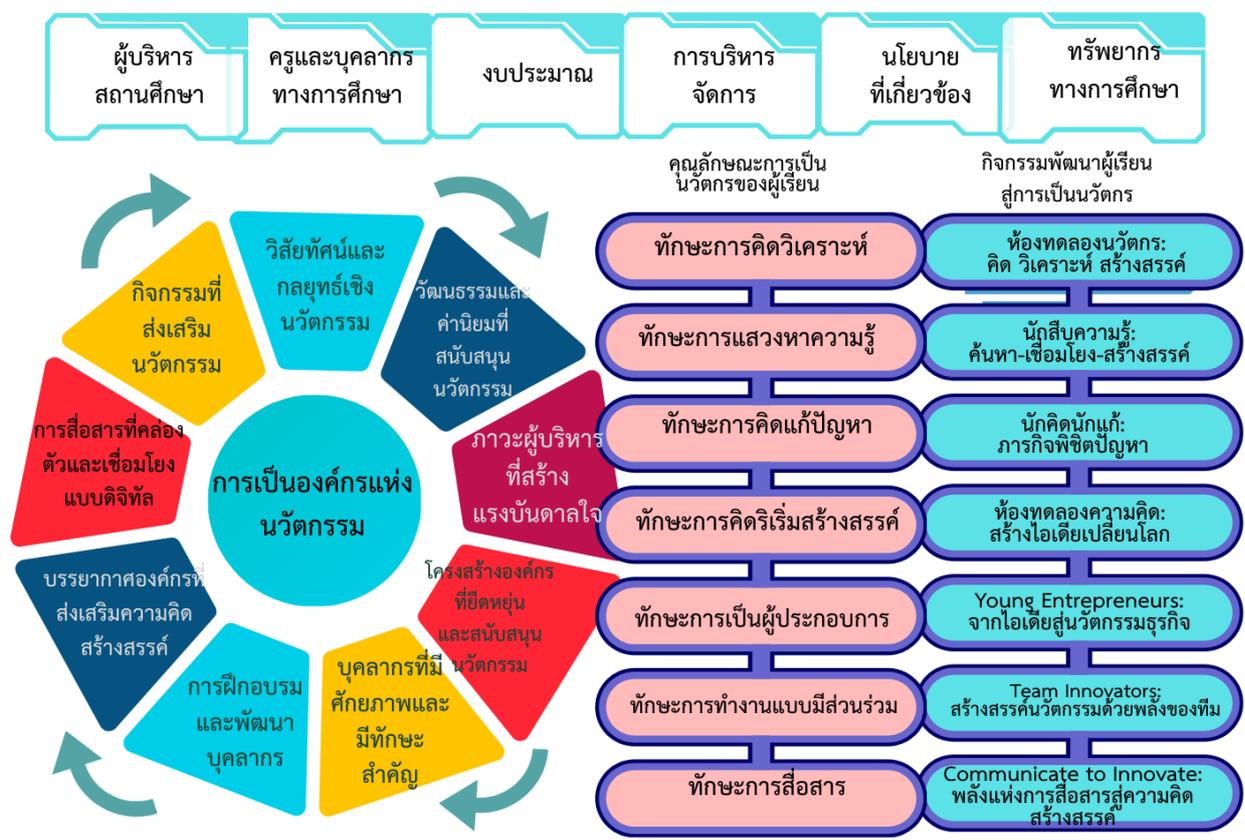
หลักการ

1. หลักการส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม
2. หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือและแลกเปลี่ยน
3. หลักการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้
4. หลักการประเมินผลที่ยืดหยุ่นและครอบคลุม
5. หลักการบริหารเชิงคุณภาพ
6. หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม
2. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของครูและบุคลากรในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรม
3. เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรม
4. เพื่อพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยนำเข้า

ภาพที่ 1 รูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยการพัฒนารูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็น นวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 แบ่งออกเป็น 3 ระยะ พบว่า 1) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แนวทางการเป็นองค์กรแห่ง นวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรม คือ สถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์และแผนกลยุทธ์ด้านนวัตกรรม ที่ชัดเจนโดยผู้บริหาร ทำหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดกว้าง โปร่งใส และส่งเสริม การคิดสร้างสรรค์ของครูและนักเรียนควบคู่กันไป ทั้งยังต้องสร้างค่านิยมการเรียนรู้ร่วมกัน มองความผิดพลาดเป็น โอกาส และยกย่องผู้มีผลงานดีเด่นเพื่อสร้างแรงจูงใจ องค์กรควรมีโครงสร้างที่ยืดหยุ่น เปิดพื้นที่ให้ริเริ่มนวัตกรรม ร่วมกัน และสนับสนุนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมพัฒนาศักยภาพครูให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 2) รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นนวัตกรรม มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) คุณลักษณะการเป็นนวัตกรรม ดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้และพัฒนานวัตกรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- ชนิษฐา ม่วงศรีจันทร์. (2564). รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นนวัตกรรมของนักเรียนใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. ใน ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ขวัญชนก แสงทอานั่ง. (2563). รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรม สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศึกษารูปแบบองค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- จักภทสรณ์ย์ ไตรรัตน์ และสิรินธร สิ้นจินดาวงค์. (2563). การพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรนวัตกรรม กรณีศึกษา: โรงเรียนในสหวิทยาเขตวิภาวดี. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร์. (2560). แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ. นนทบุรี: มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ธารรัตน์ เพชรสงศรีม. (2566). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- พระราชบัญญัติพื้นที่องค์กรนวัตกรรม พ.ศ. 2562. (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 56 ก หน้า 102-120 (30 เมษายน 2562).
- พัชรพร อยู่ยีน และคณะ. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นนวัตกรรม: กรณีศึกษาผลิตภัณฑ์ PUNN. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2. (2566). สารสนเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ปีการศึกษา 2566. นครศรีธรรมราช: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นนักประดิษฐ์จากบทเรียนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สร้างนักประดิษฐ์. กรุงเทพมหานคร: เอ็น 60 รัตนเทรตติง.
- สุบัน มุขธระโกษา และคณะ. (2561). ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษายุคไทยแลนด์ 4.0. วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 4(2), 453-461.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.